СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 207. — Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 7. вересня, 1922. — VOL. XXX. — No. 207. — Jersey City, N. J., Thursday, September 7, 1922. — THREE CENTS

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ОБОРОНЯЄ СУДОВУ ЗАБОРОНУ

ВАШІНҐТОН, 5. вересня. — Ґенеральний прокуратор Догерті, повернувши нині з Шікаго, видав зараз публичну заяву про видану федеральним судом в Шікаго заборону проти страйкуючих робітників зелізничих варстатів, для котрої видання він немало причинився.

Міністер судівництва в своїй заяві обороняєть перед закидом, немовби судова заборона проти страйкарів мала бути вживана для обмеження особистих прав, загарантованих конституцією. Він оправдує видання заборони потребами зелізничого руху, котрий, на його думку, від судової заборони значно поліпшився.

В своїй заяві Догерті покликувався на те, що президент Гардинг стоїть в сій справі по його стороні.

ВЗИВАЮТЬ ВСІ ЮНІЇ ПОМАГАТИ ЗЕЛІЗНИЧИМ СТРАЙКАРЯМ

НЮ ЙОРК, 5. вересня. — Виконавчий комітет Центральної Робітничої та Промислової Ради в Ню Йорку на своїм нинішнім засіданню постановив видати до всего зорганізованого робітництва нюйорського дистрикту публичний заклик помагати страйкуючим зелізничим робітникам.

Виконавчий комітет пропонує від себе, щоби всі робітники сього округа пожертвували на допомогу зелізничим страйкарям свою повну одно-денну заплату.

Рівночасно комітет підносить, що страйк зелізничих робітників показує, що зелізниці повинні стати публичною власностю всего народа.

В СЕНАТІ ЛАГОДИТЬСЯ БОРОТЬБА ПРОТИ СУДОВОЇ ЗАБОРОНИ

ВАШІНҐТОН, 5. вересня. — В сенаті робляться приготовання до острого протесту проти судової заборони проти зелізничих страйкарів, виданої федеральним судом в Шікаго.

Як видно з приватних заяв ріжних провідників обох великих партій, серед сенаторів панує велике невдоволення з широкої заборони федерального суду. Сподіються, що в недовгім часі в сенаті буде піднесене питання правности сеї заборони.

ВЛАСТИТЕЛІ ЗЕЛІЗНИЦЬ ВСЕ ЩЕ ПРОТИ ПОЛАГОДИ СТРАЙКУ

ШІКАГО, 5. вересня. — Президент товариства східно-американських зелізниць заперечує оголошену публично заяву Б. М. Джуела, головного провідника зелізничих страйкуючих робітників, немовби сі зелізниці пропонували юніям полагодження зелізничого страйку.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПОЛАГОДИ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ВІЛКЕС-БАРЕ, Па., 5. серпня. — Проти заключеної сими днями угоди межи страйкуючими копачами твердого вугля та властителями копалень, котра незадовго перейде під апробату (одобрення) загальної конвенції трох майнерських округів, починає підноситися серед одної части майнерів зорганізована опозиція.

Опозицію проти згоди ведуть противники Джана Луиса, голови майнерської юнії, та прихильники Алекса Гавата з Канзас. Опозиціоністи дорікають своїм прихильникам точки проти згоди на тій основі, що урядники юнії будімто „продали" майнерів, бо не вимогли в котракті поміщення точок про восьми-годинний день праці та про задержание обтягання юнійних вкладок при виплаті робітничої заплати („чекоф систем").

Провідники юнії, однак, кажуть, що опозиція мала лишень горсточку прихильників та що угода буде потверджена подавляючою більшостю голосуючих. На їх сподівання, майнери повернуть уже до роботи в слідуючий понеділок.

ЗБИРАЄТЬСЯ НАКЛАСТИ ОБМЕЖЕННЯ НА ТОРГОВЦІВ ВУГЛЕМ

ВАШІНҐТОН, 5. вересня. — Сенатор Рід з Мезуре вніс до вуглевого закона поправку, яка має на ціли запобігти робленню надзвичайно великих зисків з торговлі вуглем.

На основі сеї поправки кождий торговець вугля мусівби подавати секретареви торговлі що 15 днів докладне справоздання ціни продажі вугля. Сенатор каже, що на основі таких звітів секретар торговлі бувби в стані відкрити, котрі купці роблять занадто великі зиски на вуглю.

Сенатор Келоґ заявився за билом про вугля та за поправкою Ріда.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ БОНУСА

ВАШІНҐТОН, 5. вересня. — Конференційний комітет сенату та палати послів, котрий має на ціли полагодити суперечности в ухвалах сих палат про відшкодовання для ветеранів великої війни, а котрий теж має полагодити ріжниці в ухвалах закона про мито, постановив занятися наперед справою мита, відкладаючи в той спосіб справу бонуса на пізнійше.

ЗІ СЛІДСТВА В СПРАВІ МАСАКРИ В ГЕРИН

МЕРІОН, Илинойс, 5. вересня. — Прокуратор, котрий бере участь в слідстві в масакри страйколомів та компанічних бандитів в Герин, заявив, що він буде домагатися від великої лави присяжних суддів не лишень видання обжаловання за убийства та зоворущення проти учасників масакри, але й обжаловання богато свідків за кривоприсягу.

Прокуратор каже, що богато свідків допустилося кривоприсяги через фалшиві зізнання перед великою лавою присяжних суддів, котра рішає про обжаловання винуватих.

АРЕШТ АМЕРИКАНЦЯ В ФРАНЦІЇ

Французька поліція арештувала Американця Джана Еліота, родом з Мишиґен, котрий після завішення оружа оженився з одною француженкою та жив на фармі свого тестя. Недавно тесть викинув свого американського зятя з ґрунту, а сей з пімсти підпалив його стодоли. Підчас пожару погорів весь сьогорічний збір збіжа. Поліція зараз арештувала його за підпал, і він признався до вини.

ПРИЇЗД ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА ДО АМЕРИКИ

На корабли „Беренгарія", що причалив в пятницю до нюйорського порту, приїхав межи другими Енджей Морачевський, перший премієр Польщі та теперішний заступник предсідателя польського сейму в Варшаві. Як звичайно, міністер що дає дуже невинну ціль свого приїзду; мовляв, він хоче студіювати американські промислові центри. В Америці думає побути всего шість тижнів.

На його запевнення, Польща підноситься економічно, хоч пан Морачевський не є вже міністром. Він каже, що Польщі грозить небезпека большевицької пропаганди, яку ширять ріжні втікачі з Росії, яких в числі 600.000 напливли до Польщі.

ЩЕ ВРАТУВАЛИ 10 ЛЮДИЙ З ЧІЛІЙСЬКОГО КОРАБЛЯ

Доносять з Вальпараїсо, що чілійський корабель „Америка" добув з води ще 10 людий, з розбитого чілійського корабля „Ітата", котрий затонув минувшого понеділка зі страшною втратою в людях.Колиб сі чутки показались правдивими, то разом числом вратованих людий виносилоби 31. „Ітата" мав на собі 322 особи.

Часописи подають ріжні оповідання вратованих людий про нещастя. Виходилоби, що через цілий понеділок корабель плив страшно бурливим морем. Від бурунів корабель колихався без впину то на праву то на ліву сторону. Далі колисання стало таке сильне, що пасажири, не могучи встояти на поклад, мусіли положитися на підлогу або держатися поруч. тощо. Коли корабель підплив до берега так, що видно було гори на обрію, надію вступила в серця подорожних. Але майже в тій самій хвилі, як пасажири доглянули беріг, корабель хитнувся на бік дуже сильно. Місто вернутися назад та колихнутися на другу сторону, він повалився далі і з хлюпом впав на воду. Він перевернувся на хребет і став потапати. За пять мінут його вже не було.

ДУМАЮТЬ ОХОРОНИТИ ІНДІЙСЬКІ МОГИЛИ

Кількох американських археольоґів (людий, зацікавлених в давній старовині) почала агітацію за кращим збереженнєм памяток по старинних жителях американського континенту. Специяльний комітет археольоґів поклав собі за задачу предложити илинойській стейтовій леґіслятурі законопроєкт про охорону великих індійських могил коло Кагодія недалеко від Ст. Луис, Илинойс. Коло сих могил відкрито лишень недавно дуже цікавіпамятки давнього індійського гончарства та других індійських домашних промислів.

ПОНАД МІЛІОН ШКІЛЬНИХ ДІТИЙ В ОДНІМ МІСТІ.

Шкільні власти в місті Ню Йорку, рахують, що підчас вписів до народних шкіл, які починаються сього тижня, до сих шкіл впишеться понад міліон дітий. Шкільні власти приготовили шкільні будинки на принятє 150.000 більше дітий, як в них було минувшого року.

МАЮТЬ АРЕШТУВАТИ СЕСТРІНКА АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Наслідком недавної смерти англійської княжни Олбані, тети англійського короля Юрія, витворилася для англійського уряду делікатна диплматична ситуація. На похорони зголосив свій приїзд також князь Сакс-Кобург, котрий хоч уроджений англійський принс, брав участь у війні проти Англії по стороні Німеччини. З огляду на те, англійський уряд мавби його трактувати яко зрадника англійської держави та під законом державної зради поставити під суд. Англійський уряд, як кажуть, мав обіцяти не арештувати князя, якби він приїхав на похорони, на тій основі, що коли князь присяв німецького цісаря звільнити його від военної служби проти Англії та дозволити жити його в Швайцарії до кінця війни, цісар казав йому вибирати межи зголошенням до військової служби та арештом.

МЕШКАНЦІ 16 ДОМІВ ВТІКАЮТЬ ПЕРЕД ҐАЗОМ

В одним склепі цукорків в горішній части Ню Йорку повстала проточина в збірнику амоняку. В яку годину після випадку довкола склепу почала уноситися так густа хмара ґазу, що навіть поліція заввважала се. Заалярмована поліційна стація сейчас вислала полісменів на розбудження людий в 16 домах сусідуючих з димом, в котрім помищений згаданий склеп. Властитель склепу, теж розбуджений поліцією, пробував закрутити шрубу на збірнику амонії, при чім його права рука замерзла. Поліція розбуджувала людий, виводила на дахи, а доперва звідси на дальші доми та на вулицю.

УБИВ БАТЬКА.

Коло міста Стюбенсвил, Огайо, 17-літний фармерський підпарубок вбив свого вітця. Поставлений перед суддю, хлопчина заявив, що він вбив його тому, що він чув, як батько відгрожувався вбити матір. Вчувши погрозу та будучи певним, що батько додержить слова, хлопчина добув револьвера та вбив батька.

Суд старається розслідити, хто божевільний: батько чи син.

МАЛЮЮТЬ КОМНАТИ ШПИТАЛІВ НА ЧЕРВОНО

В Третім Університетскім Шпитали в Лефотово в Росії заряд казав помалювати кілька комнат та всю хатну їх обстанову яскравою-червоною краскою, офіціяльним кольором большевицького уряду.

Большевицькі комісари кажуть, що найшлися учені лікарі, які ствердили, що червоний кольор помагає на віспу.

БЕЗРОБІТТЄ В ПЕТРОГРАДІ.

З кінцем липня в Петрограді занотовано 41,674 безробітних.

КРАДІЖИ НА СОВЄТСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ.

КИШИНІВ, Бесарабія, 7. серпня. — Одеська газета „Известия" пише:

„На останньому засіданню Пленума Губерніяльної Економічної Наради обговорювалось питання про крадіжі на зелізницях та про засоби боротьби з ними.

„Було доложено, що крадіжі нині досягли нечуваних розмірів.

„Приблизні дані определяють крадіжі за останні два місяці в 120.000 пудів, що у відношенню до загально скількости грузів, яка відправлена по зелізниці, складає до 10 відсотків.

Засоби, які вживалось до сього часу, жадних наслідків не дали".

ЗАВІШУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ҐАЗЕТИ

БЕРЛІН, 3. вересня. — Межиаліянтська Комісія для справ надренських країв завісила на чотири дні Кольонську Ґазету за її статті проти французької репараційної політики.

Вся німецька преса висказується остро проти завішення.

БОЛЬШЕВИЦЬКА УКРАЇНІЗАЦІЯ

БУКАРЕШТ, 21 серпня. Матушка — дружина одного з Київських пан-отців, який перебуває за кордоном, розказує надзвичайно цікаві речі, які проливають світло на останню большевицьку „українізацію України".

Матушка виїхала з Київа зі своїм 16-ти літнім сином в останніх числах липня місяця.

На папері, оповідає матушка, українізація в останній час дійсно переводиться, але на ділі переслідування Українців-націоналістів продовжується зі старою енергією.

Всякий національний протест вважається за виступ проти совітської влади.

Всіх, хто служив в українській армії і повернувся додому, першу пору дійсно не чіпають.

Але, коли підходить одна з численних реґістрацій, або коли така людина хоче поступити на працю, її в першу чергу дається заповнити особливий анкетний лист, на якому стоять запитання про те, де данна особа була й що вона робила за останні 5 років.

Богато з тих, хто в анкеті зазначав про службу в українській армії, до дому вже не повернулися й зникли, невідомо куди.

З другого боку, затаїти це неможливо, бо на анкеті зазначено, що подача неправдивих відомостей тягне за собою саму сувору відповідальність.

Софіївський Собор в Києві, який перше українізовано й в якому Служба Божа правилася українською мовою, цілком ограбовано й запечатано.

Архієрея Олексія, що служив у Софіївському Соборі, відправлено на вічну каторгу.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЖИДІВ

Гомельський революційний суд засудив на досмертну вязницю рабіна і 11 Жидів, за участь в протисовітському русі.

ДІТИ В ТЮРМІ.

В Благовіщенській тюрмі перебуває зараз група малих хлопців 12-14 літ, арештованих за недозволену торгівлю папіросами.

АЛІЯНТИ НАМІРЯЮТЬ ВИСАДЖУВАТИ СВОЇ ВІЙСКА В СМИРНІ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 5. вересня. — Грецько-турецька війна починає набирати світового значіння від часу, як аліянти постановили, як про се ходять чутки, висадити в Малій Азії більший військовий та морський відділ війска для охорони своїх горожан та удержання спокою та порядку.

АМЕРИКА ВИСИЛАЄ ВОЄННІ КОРАБЛІ

СМИРНА, 5. вересня. — Американський конзул в Смирні завізвав телеграфічно з Константинополя кілька американських военних кораблів для охорони американських горожан, захоплених на терені війни межи Грецією та Туреччиною.

Поступок американського конзуля не має мати зовсім характеру военного проти Туреччини. Ціль заряджения має бути виключно та, щоби в разі небезпеки для американських горожан, яких там є 50—60, всадити їх на военні кораблі та вивезти зі сфери небезпеки.

СТІНЕС ЗГОДИВСЯ ВІДБУДУВАТИ ФРАНЦІЮ

ПАРИЖ, 5. вересня. — Німецький міліярдер Гуго Стінес зробив умову з французькими кооперативами з французьких провінцій, забраних Німеччині, на основі котрої всі матеріяли, які Німеччина поверне Франції на основі мирових договорів, мають бути вжиті на плянове відбудовання знищених війною околиць Франції.

Контракт дійшов до такої стадії, що для своєї повносильности він потребує лишень потвердження французького уряду. Спеціяльна комісія уряду зачне завтра розглядати контракт.

Чутка про контракт зробила в французькій пресі прихильне враження.

АНҐЛІЙСЬКІ ЮНІЇ ПЕРЕБИРАЮТЬ НА СЕБЕ ҐАЗЕТУ

ЛОНДОН, 5. вересня. — Конгрес промислових юній, що тепер відбувається в місті Савтпорт, постановив перебрати на себе видавання щоденної газети „Де Дейлі Геролд".

Конгрес постановив, що кождий член юнії, що належить до конгресу, має платити на удержанне газети по три пені в місяць. Редактором установлено відомого газетяра Гемильтона Файфа.

ЛІҐА НАРОДІВ ЗАЙМАЄТЬСЯ ВІДНЕМ

ЖЕНЕВА, 5. вересня. — Загальний збір Ліґи Народів займався на нинішнім засіданню передусім тяжким положеннем міста Відня.

Серед членів Ліґи щораз більше прихильників зєднує собі думка про потребу економічного обєднання межи Австрією, Угорщиною та Чехословаччиною. Сьому однак з усіх сил противиться Італія.

40 РОБІТНИКІВ ЖИВЦЕМ ЗАКОПАНИХ В КОПАЛНІ

НЮКЕСЕЛ, Англія, 5. вересня. — В копалні коло Гвайтгейвен підземна експльозія закопала живцем яких 40 майнерів.

Вибух наступив півтора милі в землі в копальні Гейґ Калієрі, що веде попід море. Для ратування похованих виправлено сейчас великий відділ сторожів, але вони не могли богато поступити з ратунковою акцією тому, бо з майни добувається отруйний ґаз. При роботі вони добули тіла кількох робітників. Наслідком сього надія на вратовання других робітників не велика.

„ГОЛОД В РОСІЇ ВЖЕ МИНУВ"

ЛОНДОН, 5. вересня. — Едвард Флеш з Ню Йорку, голова Юнайтид Стейтс Ґрейн Корпорейшен, котрий повернув з Росії, де він перебував через шість тижнів на запрошенне Герберта Гувера, заявив, що життєві умови в Росії значно поліпшилися; що голод уже скінчився; що тиф, холера та другі пошесті значно зменчилися; що зелізниці та пароходні лінії починають функціонувати щораз краще; та що уряд робив на нього враження справно функціонуючої машини.

Підчас свого побуту в Росії п. Флеш їздив в приватнім вагоні Леніна.

ЧУТКИ ПРО ВИКОНАННЄ ВИРОКІВ СМЕРТИ НА ЧІЛЬНИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВНИКІВ

РИГА, 5. вересня. — З Москви приходить вістка, що большевицький уряд виконав в Петрограді дня 10. серпня свій присуд смерти на епископа Петроград Бенямина та других визначних православних духовників, засуджених за перешкоджування при забиранню церковних скарбів.

В московській тюрмі повісився Тімофієв, один з провідників соціялістів-революціонерів.

Большевицький уряд почав знов нагінку на студентів по ріжних містах Росії.

ДЕРЖАВА БЕЗ ҐАЗЕТ

ВІДЕНЬ, 5. вересня. — Наслідком страйку друкарів в Австрії не вийшла нині ні одна газета.

Страйкарі мають поважні фонди на підмогу страйку, зібрані в Голяндії.

СМЕРТЬ ПРОВІДНИКА ФРАНЦУЗЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ

ПАРИЖ, 5. вересня. — Тут помер посол Марсель Сембат, один з визначних провідників французької соціяліст. партії. Сембата звали загально „соціялістом-міліонером", бо він був дуже богатим властителем вуглевих копалень.

ЗМОВА НА ЖИТТЄ КОРОЛІВСЬКОЇ РОДИНИ

БУКАРЕСТ, 5. вересня. — Поліція арештувала тут підчас перегонів кількох румунських офіцирів, що колись служили в мадярській армії, та обжаловує їх тепер за змову на життє румунської королівської родини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОМАЛО Й ПОЛЯКИ ПРИЗНАЮТЬ.

Розвязалися язики органам польської публичної опінії в справі Східної Галичини. Цікаве при тім, що деякі з них виставляють собі при тій нагоді пречисте свідоцтво безсоромного політичного хамелеонства і крутійства, бо як раньше, коли українські чинники порушували справу Східної Галичини на ріжних заграничних форумах, горлали, що ця справа або вже порішена (польським мечем то-що), або є неактуальна і польський уряд не повинен сушити собі нею голови, — так тепер ті самі органи жаліють, що справа Східної Галичини таки не порішена і змивають свому урядови голову за те, що раньше тої справи не полагодив.

„Старий то звичай польський — пише „Курєр Львовскі" — що найважнійші справи полагоджується в останній хвилі під пресією необхідности. Так було все з нашими найважнійшими політичними справами". Тут жалується „Курєр Льв.", що польський уряд, а також польське громадянство не мали до останньої хвилі програми в східній справі, не знаючи, яких границь домагатися при мирових переговорах в Ризі. Подібна справа зі Східною Галичиною. „Справу цю можна було полагодити сейчас після замирення з большевиками в Ризі, де остаточно з міжнародного становища сю справу полагоджено між всіми заінтересованими сторонами".

Отже не вирішив меч цеї справи, як ще недавно можна було читати в тім самім органі! І зле робив польський уряд, що дав себе загіпнотизувати кличами про її неактуальність та приступає до її полагоднання що йно під присією необхідности!

КОМУНІСТИЧНІ СВАРКИ.

Розклад і антагонізм в комуністичній партії з кожним днем зростають.

Партія виразно розбилася на два ворогуючих табори: на прибічників так званої нової економічної політики і на її ворогів.

Обидва табори різко критикують і виступають один проти одного.

Зразком таких виступів може служити слідуюча замітка, надрукована в Харківській газеті „Комуніст", під наголовком: „А все таки лоба не треба розбивати":

„Курьозів у нас досить в нашому політичному життю.

„Що наші сільські агітатори часто договорюються до дурниць, сумна правда, з котрою залишається тільки боротися партійними школами, курсами та иншими політично-освітними панацеями.

„Але, коли благоглупости пророблюються на повітових зїздах — це вже трохи гірше. За це вже треба де-кого підтягнути.

„Перед нами документ, який прислано разом з иншими матеріялами в Центральний Комітет партії Подільським Губерніяльним Комітетом.

„Порівнююче не так давно у Винниці відбувся Зїзд селянок Винницького повіту.

„Виступав докладчиком по біжучому ментові тов. Б. (голова Камянец-Подільського Виконавчого Комітету Буценко?).

„Про що оповідав у свойому докладі на Зїзді товариш Б., на превеликий жаль любителів гострих почувань, невідомо, але до чого він врешті добалакався — це видно з запропонованої ним і принятої Зїздом резолюції:

„Заслухавши доклад тов. Б., Зїзд одобрює політику Радянської влади й признає, що нова економічна політика (слухайте!) є єдина політика, яка захищає інтереси найбіднішого селянства та робочих..."

Після цього часопись висипуєсь з порядною лайкою на „поважаних товаришів", закидуючи їм не більше і не менче, лише відворот та уступки буржуазній стихії...

В пояснення цієї комуністичної сварки можна додати, що частина комуністів, яка за рахунок грабунку встигла себе добре забезпечити й перетворилася в совітських буржуїв, не тільки всею душею підтримує нову економічну політику, але й думає про те, якби то чим скорше покінчити „гру в світову революцію".

Їм вже можнаби переходити відразу до чистого капіталістичного ладу. Однак їх менш щасливі товариші не можуть з сим погодитися, бо через те вони держуться чергового гасла: „Дограбовуй награбоване". Відомо, такі порядки виявляються в масових арештах та розстрілах комуністичних „совбурів" і в цілковитій анархії, в якій головним оружжем являєсь фізична сила. Сильніщий бє й грабує менш сильного, незалежно від політичного пашпорта й комуністичних переконань.

Останні події розвиваються як раз в сьому напрямку.

Про це свідчить і поведінка совітських „експертів" в Газі та послідні вісти про конґреси советів в Петрограді і других містах Росії та Вкраїни.

ПІДПИРАЙМО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Спішіться, бо час не жде, а хвиля важна! Беріть собі добрий примір із славної громади в Дітройт, Миш. Скликуйте негайно наради! Збирайте жертви на оборону рідної землі та шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ХИБНИМ ШЛЯХОМ.

„Стерні", журнал Української Академічної Громади в Празі.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Ніхто, сподіваюсь, не запідозрить мене в неприхильности до нашого студентства. Мої статті й замітки про українську академічну молодь, надруковані в „Свободі" — „Наша надія", „Змії-спокусителі", „Непрошені опікуни", в вистачаючій мірі показують, як високо я ціню наше студентство, які великі надії я на нього покладаю й як щиро та горячо я закликаю наше громадянство всіма силами йому допомагати й його підтримувати.

Тому, надіюся, ані читачі „Свободи", ані студенти, до яких дістанеться ця моя кореспонденція, не зрозуміють мене фальшиво, коли знайдуть тут не похвали й комплімент, а досить сувору критику. Наші студенти — не малі діти а дорослі люде. Коли вони добре роблять, то це добром і відгукається. Коли-ж вони стають на хибний шлях, то треба їм без жалю й потурання це сказати.

На такий хибний шлях стала Українська Академічна Громада в Празі, без належної розваги випустивши в світ першу книжку свого журналу „Стерні". Не те, що наші студенти приступили до видання свого власного Журналу, ми вважаємо хибним Коли-б зміст цеї першої книжки був инший і инакший, ми-б перші з правдивою радістю її вітали, бо 5000 наших студентів, перебуваючих у Галичині та закордоном, мають право на власний журнал і відчувають у нім велику потребу.

Але ми собі цілком инакше уявляємо такий журнал. Він мусів би насамперед бути **академічним**, себ-то освітлювати й вияснювати життя й потреби нашого студентства, подавати добру хроніку українського й світового студентського життя, статті з історії українського й світового студентського руху. Далі такий журнал мав би знайомити наших студентів з найвидатнійшими здобутками европейської науки, мистецтва, літератури, навіть з особливостями світового соціяльного й політичного життя. Взагалі, цей журнал мав би служити справі організаційного обєднання нашого студентства, а в другій черзі — справі поширенння його національного, наукового й культурно-соціяльного світогляду.

Можна булоб використати такий журнал і для того, щоб самі студенти власними силами та власним розумом вияснили собі де-які „прокляті питання" нашої дійсности: питанне про большевизм, питанне про „москвофільство" й „польонофільство". Це яснійше показалоб їм дальшу життєву дорогу й привчилоб їх до живої, вільної, але річевої дискусії

Щож ми бачимо в дійсности? Коли переглянути першу книжку „Стерні", то можна прийти до неправдоподібного висновку, ціла Укр. Акад. Громада в Празі складається з самих поетів, до того з поетів ультрамодерних, революційних! У цілій книжці не знаходимо ані слова про студентське життя нема навіть короткої замітки про український студентський конґрес, що недавно відбувся в Празі. Крім одної принагідної статті на „сторонню" тему — про голодну політику Москви на Україні — ціла решта книжка є присвячена поезії, поезії й знова поезії.

Що має спільного Академічна Громада з цим поетичним потомком.? Колиб то ще був альманах, то справу можна булоб зрозуміти: Громада хотіла дати нагоду своїм товаришам-поетам виступити перед широким світом зі своїми творами. Але вихід журналу заповідається щомісячно, а витрачати що-місяця невеликі громадські кошти на забави молодих поетів — це вже трохи забогато.

Назовні перша книжка „Стерні" презентується дуже гарно, навіть розкішно: дорогий папір, гарний друк, великий формат, обем аж у 134 сторінки, обкладинка на моксусовім папері. Шкода тільки, що на обкладинці ззаду написано помосковськи, яке видавництво старалося над книжкою й в якій друкарні вона друкувалася. Невже і в Празі не можна обійтися без „московщини"?

Та це дрібниця. Можна булоб, нарешті, подарувати Громаді й вибір змісту, колиб самий той зміст не був такий чудний, незрозумілий, далекий від життя й цілком невідповідаючий настроям широкої маси нашого студентства. Не кажемо вже про настрої наших народних мас: до тих настроїв зміст „Стерні" стоїть у гострій, непримиримій суперечности.

Наша поезія до останнього часу була **народньою** й демократичною в найкращім розумінні цього слова. Наші поети брали свої настрої від народу й віддавали їх йому в удосконаленій, артистичній формі. Так творили Шевченко, Франко, Глібов, Руданський, Федькович, Леся Українка, так творили в останнім часі Чупринка, Олесь, Стефаник, Коцюбинський. Знали також ці поети, що десь на світі є инші настрої, инша мова, инші переживання — більш рафіновані, більш вишукані, більш модерні. Але вони свідомо їх оминали, бо **національна совість**, національний стид їм забороняли пхатися до нашого народу з цими фінесами. Не хотіли бо вони давати нашому темному, окраденому й безталанному народови камінь замісць хліба.

Молоді поети з „Стерні" цих „забобонів" не лякаються. Вони пишуть такою мовою й орудують такими формами, що ніякий читач з народу їх не зрозуміє. „В зрадливім шумі біганин — прибої вулиць все відмінніш, — лиш непорушні в височінь — важкії замковії стіни. — І иншу казку заплела — чудна мережаність бароко... — Верх мінаретного шпиля — Тче Східні килими широко"... Такими словами малює поет Олег Колодій місто Камянець. Або ось як поет Володимир Кобринський уявляє собі танок: „Земля, сірінь (?) — не має стін — себе не знати, одна плив, — усім колише ритму пир, — а лиця в світ, а лиця в тінь... Пристрастний дих — так мучить їх... В червлений цвіт — й пянить вир — очей тулених глиб... Іде вертіль(?)... Цить!"...

Читачу, чи ви багато зрозуміли з цеї поетичної тарабарщини? Що до мене, то я мусів по кілька разів перечитувати ці рядки, поки доглупався в них якогонебудь сенсу. І ці рядки — не виїмкові. Такою мовою написана ціла поезія й добра частина прози першої книжки „Стерні".

Ось ще зразок прози:

„Розхристався схід.

Магляві задими закадили небосхил.

Вогнені вилиски на перлямутових обводах темних клубів.

Холод обнявся з пальним теплом.

Ущухли, посвоячилися з гаміром.

Цамря(?) в накопичених хмарех"...

Зветься це — „Сильветки почувань", а написав їх П. Марченко. Подякує вам, пане Марченко, наш хлоп чи робітник, коли до його рук дістануться ваші „Сильветки!"...

Коли перейти від форми та мови до змісту, то справа показується ще сумнійше. Більшість поезій взагалі не має ніякого змісту, а самі лише „настрої": така, бачите нині мода серед великих панів. Колиж у більш талановитих поетів, як от Павло Тичина зміст є, то страшно стає від того змісту.

„Нам все одно, чи Бог чи чорт— Обидва ґенерали!"

Коли це „нам", пане поете? Большевикам — напевне, молодим нашим поетам — може бути. Але нашому народови далеко не все одно, чи Бог чи чорт, коли він наповнює на Україні і в Галичині церкви і в своїй вірі бачить одиноку розраду і втіху в нинішнім кривавім лихолітті.

Той самий „пророк" наших молодих поетів із „Стерні" гоporoїжиться:

„Що це горить? Архив Музей? А підкладіть-но хмизу!"

Підкласти хмизу — штука невелика. Он большевики підкладають хмизу вже котрий рік, і цілий світ бачить, що з того виходить. А ви, пане поете, спробуйте-но що-небудь збудувати — не архиє і не музей, де вже там! — а просто якусь хатину. Тоді побачете, що роблять тим, хто підкладає хмизу під чужу працю.

І це поетичне хуліґанство редактора „Стерні" п. Антін Павлюк називає „правдивою поезією", звисока посміюючись з „Олесенят і Чупринтенят" і з критик Сергія Єфремова. Ще вам, панове „революціонери", треба перешуміти, перебродити відстоятись, а вже там виступати з маніфестами й переворотами проти старих богів.

Найсумнійшим є те, що ціла ця шумовина береться з третіх рук — од Москалів, які самі взяли то від Французів та Італійців. Добре Москалям, Французам та Італійцям бавитися в таке хуліґанство: вони мають досить широкі верстви розбещеної інтеліґенції, якій ці „делікатеси" смакують. А для кого пишуть свої „благоглупости" наші українські молоді поети? Наш нарід од цих „делікатесів" з огидою відвернеться, а інтеліґенції маємо взагалі мало, не кажучи вже про розбещену: такої, хвалити Бога, в нас і сліду нема.

Виходить, що наші модерні поети пишуть свої „сіріні", „вертілі" й „цамрі", свої імпертиненції про „Бога й чорта" й свої геростратівські „підкладіть-но хмизу" — самі для себе. Антін Павлюк подивляє й прославляє Клима Поліщука, Клим Поліщук подивляє й прославляє Антона Павлюка, до цих великих мужів приєднуються ще Яремкевичи, Гридні, Колодії, Зузіньки, Кобринські — й готова невеличка, але чесна компанія.

Най би собі подивляли й прославляли — нікому а в тім числі й мені, не прийшлоб у голову перешкоджати їм у цій милій забаві. Але на „Стерні" стоїть чорним по білому надруковано: „Місяшник літератури, мистецтва, науки та **студентського життя**", „видає Українська Академічна Громада в Чехословацькій Републиці". Тут суспільство має не тільки право, але й обовязок виступити з найгострійшим протестом проти такого зловживання студентською орґанізацією та студентськими коштами.

Особливо слушним уважаємо піднести цю справу на сторінках „Свободи" — орґану української іміграції в Америці. Ті наші американські земляки, що складают свої тяжко запрацьовані центи та доляри на допомогу нашим студентам, мають право жадати, щоб ті святі народні гроші дійсно йшли на академічну допомогу студентам, а не на пустощі й забавки. Ті гроші повинні допомагати нашим студентам в їх студіях і стремліннях виробити з себе добрих, корисних і загартованих патріотів, а не в їх стремліннях одірватись од народу й брати собі на глум його святощі.

Зрештою, ми певні, що тут сталось непорозуміннє. Не може бути, щоб така поважна студентська орґанізація, як Українська Академічна Громада в Празі, свідомо поставила собі метою виданнє такого нестудентського, ненародного й в основі неукраїнського журналу, як „Стерні". Припускаємо, що гурток молодих поетів обманув довіррє Громади, пообіцявши видати студентський журнал а видавши щось цілком инше.

Але в такім разі сподіваємося, що друга книжка „Стерні" або зовсім не вийде, або коли вийде, то з цілком инакшим змістом і при участи цілком инших осіб. Таку книжку ми привітаємо як-найсердечнійше.

Берлін, 17. серпня.

Радянин.

З СТРІЛЕЦЬКОГО ТАБОРУ.

Виняток із листу до А. Бойка в Рачестер, Н. Й.

Поводженнє моє описати чоловікови котрий не пережив або не переживає так тяжких обставин, як я сегодня тут переживаю, то годі описати. Денної заслуженини дістаю тільки 50 сотиків, котрих не вистарчає ані на мило, щоби випрати раз на тиждень подерте біля. Однак ми, хотяй находимося в так тяжких обставинах, не падаємо на дусі, а очікуємо хвилі, в котрій будемо мати нагоду пімститися на наших ворогах, а дорогу до сеї пімсти показують нам могили, в котрих спочиває 35,000 найліпших борців за волю України. Ворог Лях старається всіми силами розігнати нашу військову силу на чеській території, котра є протестуючою частиною перед світом проти ляцького панування в Сх. Галичині. Поляки внесли до чеського міністерства, щоб воно оголосило нашим стрільцям, що Поляки дають амнестію (себто дарує кару за всякі політичні провини). По проголошенню чеською старшиною (полковником) амнестії, серед стрільців запанувала гробова тишина, а за хвилю вирвався з грудий стрілецтва протестуючий гимн „Не пора, не пора Москалеви й Ляхови служить".

Здоровлю Вас з щиренького серця до милого зобачення на вільній, незалежній Україні.

Ваш сестрінець
Гаврило Бойко.

В СПРАВІ ПРИЇЗДУ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ.

ДО ВІДОМА НАШІЙ СУСПІЛЬНОСТИ В АМЕРИЦІ.

Український Національний Хор під управою славного диріґента і композитора М. Кошиця приїздить до Злучених Держав уже сього місяця.

Про широку славу, яку У. Н. Хор здобув собі у всіх більших столицях Европи, не місце тут писати. Впрочім, богато про се вже відомо в Америці з давнійших кореспонденцій з Европи вчасі артистичних обїздок Хору по Европі.

Тут хочемо подати тільки деякі інформації про приїзд У. Н. Хору до Америки та про плян його поїздок по ріжних містах.

У. Н. Хор тепер ще находиться в Німеччині.

Виїде за два тижні до Америки і приїде до Ню Йорку біля 27-ого с. м.

Його спровадив сюди звісний в Злучених Державах імпресаріо д. Макс Рабінов.

В Хорі є 43 співаків і співачок. Майже всі Придніпрянці.

Перший концерт У. Н. Хору буде в Ню Йорку в Карнеґі Гол дня 5. жовтня с. р. вечером.

Відтак Хор зачне свою поїздку на Захід.

Програма поїздки на місяць жовтень с. р. слідуюча:

5. жовтня — Ню Йорк, Карнеґі Гол.
6. жовтня — Филаделфія, Па., Акедемі оф Мюзик.
8. жовтня — Ню Бедфорд, Месс., Олімпія Тіетер (пополудні).
9. жовтня — Ню Гейвен, Конн., Вулсей Гол, Єйл.
10. жовтня — Спринґфілд, Месс., Мюнисипел Одиторіюм.
11. жовтня — Гартфорд, Конн.
12. жовтня — Виліемставн, Месс., Виліемс Каледж.
13. жовтня — Бостон, Месс., Сімфоні Гол.
14. жовтня — Правиденс, Р. Ай.
15. жовтня — Ню Йорк, Гипподром.
16. жовтня — Бруклин, Н. Й., Акедемі оф Мюзик.
17. жовтня — Вилмингтон, Дел.
18. жовтня — Болтимор, Мд., Лірік Тіетер.
19. жовтня — Вашингтон, Д. К., Ню Нешенел Тіетер.
20. жовтня — Геррисбурґ, Па., Честнат Стріт Гол.
21. жовтня — Алтуна, Па., Мишлер Тіетер.
22. жовтня — Індіена, Па.
23. жовтня — Джанставн, Па.
24. жовтня — Питсбурґ, Па. Карнеґі Мюзик Гол.
25. жовтня — Янгставн, Огайо.
26. жовтня — Кентон, Огайо, Сити Одиторіюм.
27. жовтня — Ейкрон, Огайо, Ґудір Одиторіюм.
28. жовтня — Дітройт, Миш., Оркестра Гол.
29. жовтня — Клівленд, Огайо, Месоник Гол.
30. жовтня — Шикаґо, Ілл., Оркестра Гол.
31. жовтня — Ракфорд, Ілл., Тагала Темпел.

Дальша рута буде подана до публичного відома пізнійше.

Якби Українці з котроїнебудь іншої місцевости хотіли мати у себе концерт в жовтні по дорозі і в означеній лінії, так нехай віднесуться прямо до імпресарія, д. М. Рабінова, на адресу: Mr. Max Rabinoff, 2 W. 67th St., New York City.

(Хор мусить мати запевненнє, що розпродасться в даній місцевости тикетів на $1,600, як ся місцевість є по дорозі, а на $2,000, якщо місцевість була би на боці).

Українці в кождій місцевости повинні подбати, щоб як слід привитати і приняти У. Н. Хор.

Не треба з того робити політики ані жадних політичних демонстрацій, бо се лиш зашкодило би українському імени. Вороги Українців представили би, що У. Н. Хор приїхав для політичної пропаґанди, аби підкопати значіннє Хору. Звісно, що се, що робиться для політичної пропаґанди, не має великої вартости, і так ріжні хори з Европи, котрі приїздили до Америки для пропаґанди, покінчили свої виступи невдачею. Але У. Н. Хор українською музикою повинен побити всі інші чужинецькі хори і своїм артистичним успіхом здобуде для українського імени те, чого не могли здобути другі хори в Америці своїм політичним адвертайзментом.

Нехай українська пісня здобуває собі сама славу, а тоді Америка побачить, що Українці се давній культурний нарід Европи, котрий потрафить здобути собі імя у світі своєю культурою, яка була віками цілими в неволі й нарузі ворогів.

Українці повинні тільки передівсім перші усюди пійти на концерт, а на концерті показати свою пошану для рідної культури щирим і горячим привитанням рідної пісні.

Українці з кождої місцевости, де буде Хор, повинні створити у себе місцевий комітет привитання Хору.

Сей комітет може замовити собі скорше тикети (кілька днів перед продажю, і після свого вибору). Відтак він повинен привитати Хор вчасі концерту.

Головний Комітет Привитання У. Н. Хору, який утворено з рамени „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці", видасть маленьку інформаційну брошурку про У. Н. Хор, про українську музику, про Україну і український нарід, яку розішле місцевим комітетам для інформаційного вжитку.

У. Н. Хор сповнить свою артистичну місію для здобуття признання українській пісні і культурі, а Українці в Америці можуть його змаганням богато помогти, як розумно використають нагоду.

Ню Йорк, Н. Й., дня 5. вересня, 1922.

ЗА КОМІТЕТ ПРИВИТАННЯ У. Н. ХОРУ:

Семен Ядловський, Володимир Лотоцький, Омелян Ревюк, Евген Якубович, Дмитро Штогрин, Антін Цурковський, Теодор Грицей, о. Лев Сембратович, о. Володимир Лотович, о. Лев Левицький.

НА ПОМІЧ БІДНОМУ АРТИСТОВИ.

Приятелі бідного українського артиста в Ню Йорку, д. МИХАЙЛА ЗАЗУЛЯКА котрому лікарі порадили виїхати в гори для поратовання здоровля, просять отсею дорогою земляків в Америці, щоби своїми датками допомогли йому в сьому хвилевому горю.

Жертви проситься посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Виказ жертв буде поміщений у „Свободі".

Далі зложили:

Йосиф Семенків, Болтимор, Мд.	$5.00
Е. Мільчук, Спіонк, Н. Й.	$2.00
Н. Н., Ню Гейвен, Конн. .... Н. Й.	$5.00

РАЗОМ $12.00
Попередно оголошено $36.00
ЗАГАЛЬНА СУМА $48.00

Проситься о дальші жертви, бо $48 занадто мала сума, щоби помогти хорому на кількатижневий виїзд в гори.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

(Зложено через Лігу Горожан і Ветеранів в Ню Йорку в місяцях червни, липни і серпню 1922, а переслано через „Свободу").

1. Текля Горбатюк (через Ф. Матлая) 1.00, Василь Сікора 1.00, разом ... 2.00
2. Збірка на нарадах дня 4-го липня 8.20, від. А. Куцика 40 ц., разом ... 8.60
3. Ліґа ч. 18 (Іван Данилюк) 16.00, ч. 41 (Іван Сокіл) 3.00, ч. 17 (Михайло Скасків) 3.00, ч. 7 Ксеня Третяківна 6.00, ч. 16а) (Василь Раніцький) 2.25, ч. 17а (Стеф. Абрагамовська) 4.25, ч. 23 (Юліян Рокицький) 5.50, ч. 25 (Михайло Лацік) 3.25, ч. 3 (Василь Голубович 1.95, ч. 34 (Андрій Свитак) 2.00, ч. 35 збірка на весілю у Андрія Свитака) 11.75, ч. 5 (Іван Дусановський) 2.50, ч. 12 (Іван Подоляк) 1.50, разом ... 62.95
4. 3 місячних вкладок за місяці май, червень і липень.... 23.50
5. 3 дня цвітів, устроєного 23. липня, по відтрученню видатків на цвіти, пушки та ооглошення 108.25
6. 3 місячних вкладок в серпни 2.00

Разом...............$207.60

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через Лігу Горожан з Ню Йорку).

Іван Маланчук ... 1.00
Дмитро Сеник ... 1.00
Збірка на пікніку дня 3. вересня 32.50

Разом ... $34.50

ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Через „Свободу").

Петро Кудрик з Bayonne, N. J. зібрав на весілю в п. Миколи Мороз дрібними датками $5.60. Пізнійше зложили Антін Когут 2 дол., Петро Кудрик 1 дол., Дмитро Мина 50 цнт. — Разом $9.10.

Андрій Басараб і Іван Ошуст зібрали на хрестинах в п. Мих. Муцінського $3.00. Зложили: Михайло Куцінський, Андрій Басараб, Іван Лабай і Дмитро Павлишин по 50 цнт.; О. Комаринський, Василь Кобрин, І. Ошуст і Й. Ошуст по 25 цнт. — Разом $3.00. Загальна сума виносить $12.10.

YONKERS, N. Y.

Українська гр. кат. Парохія св. Арх. Михаїла в Йонкерс, Н. Й.

устроює на вільній площи коло парохіяльного дому, 29 Chestnut St.

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

який буде тревати

ВІД СУБОТИ 2-го ВЕРЕСНЯ до СУБОТИ, 9. ВЕРЕСНЯ 1922.

Кождого вечера перворядна орхестра буде приґравати до танців на свіжім воздусі, для яких збудовано красний павильон. Комітет подбав також про зимну і горячу перекуску. Вступ на базар вільний. Всіх Українців з Йонкерс і околиць сердечно запрашається.
04,07

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВПИС ДІТИЙ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ В НЮ ЙОРКУ.

Повідомляється весь український загал в Ню Йорку, що впис дітей до шкіл українських відбудеться:

ДОЛИНА МІСТА:

1) 6, 7, 8. вересня б. р., то есть середа, четвер, пятниця, в Українськім Народнім Домі, 217 Іст 6-та улиця, від 3. до 5. пополудни.

Школа, котру будуть провадити Сестри Василіянки, зачнеся 11. вересня о годині 4. пополудни.

ГОРА МІСТА:

а) 318 Іст 72 улиця, в тамошнім Українськім Народнім Домі впис 11. вересня б. р., то єсть в понеділок від пів до пятої до шестої години попол.

б) Іст 104 улиця в Union Settlement гали впис 12. вересня б. р., то єсть в второк від пів до пятої до 6. попол.

Відомо, що будучність української іміграції лежить в вихованню молодежи в українськім дусі. А в інтересі родичів лежить, если хочуть мати потіху зі своїх дітий, аби всі без виїмки і без вимівки вписали в означені дни свої діти до висше згаданих українських шкіл.

06-08 **Заряд Шкільний.**

ПОЗІР! ROCHESTER, N. Y. ПОЗІР!

Зах. тов. Зап. Січ, від. 367 У. Н. Союза

— устроюється —

ПІКНІК

ДНЯ 10-го ВЕРЕСНЯ Б. Р.

за Нортон улицею.

На сей Пікнік запрошуеться усі братства і товариства без ріжниці, та увесь рочестерський загал до численної участи. На сім пікніку буде приґравати українська музика. Весь дохід призначений голодуючим на Україні. За добру забаву ручить

04-07 КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Заходом Української Жіночої Громади в Ню Йорку

— відіграється —

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

українська безсмертна юперетка в 3. діях Ів. Котляревського

В СУБОТУ, ДНЯ 9-го ВЕРЕСНЯ 1922

в Українськім Народнім Домі,

217-219 East 6th St., New York, N. Y.

Початок о годині 8-мий вечер.

ВСТУП: 75 і 50 ЦЕНТІВ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Родимці: — Наші братя вже 3 роки мучаться в невільничах польських таборах, обдерті і голодні. Они кличуть до нас Українців в Америці о поміч, кождий Українець знає се з тутешних часописів і кождий має те почутте в серці, що повинен їм прийти в поміч бо они боролись за народню ідею і они чекають тепер хвилі, коли зможуть відплатитись ворогам за все їх лихо заподіяне нашому народови. Знаючи те все кождий Українець тут за океаном повинен нести поміч тим народним борцям. До того обовязку нехай почуваються всі орґанізації в цілій Америці. Жіноча Громада в Ню Йорку мала і має на ціли вомагати інвалідам в Галичині але і тепер перша відограє висше згадане представлення в користь тим полоненим. Тож взиваємо всіх Українців прийти на се представлення бо ваша присутність богато поможе тим полоненим Українцям в Польщі.

ВИДІЛ ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ.

07-08 **Виділ Жіночої Громади.**

ДОПИСІ

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Віче в справі негайної помочи рідному краеви.

Дня 20-го серпня с. р. скликано віче за ініціятивою товариства „Січ", при участи всіх місцевих товариств (небольшевицьких) до Української Хати при Ґрейлінґ Евеню.

Варта зазначити, що сим разом публика зійшлась точно на означений час а не о годину або і більше пізнійше як се часто водиться. Віче отворив о. Добротовор короткою а гарною промовою, пояснюючи ціль віча і представив прибувших гостей бесідників. Покликав на предсідателя віча громадянина Василя Седляра, а на секретарів Максима Гарматюка і Теодора Ломаку.

Предсідатель віча уділив першого голосу бувшому поручникови укр. армії п. Тарнавському. Сей, передавши щирий привіт від земляків, сих найкрасших синів укр. народу, які своїм трудом і кровю клали перший фундамент під укр. самостійну державу, себто від Укр. Січових Стрільців, які в нагороду блукають на вигнанню та примирають голодом по московських та ляцьких тюрмах.

Відтак (як наочний свідок) побіжно передав всі події укр. галицької армії від початку. Спімнув про ґен. Денікіна, червону армію, Петлюру і ґенерала Кравса, про радісні дні укр. народу і хвилі смутку. Закінчив словами: „армія укр. пропала, але ідея укр. держави не пропала і не пропаде. Хоть явної війни нема, але в Галичині війна не устала і не устане, поки не здобудем долі свому народови". Присутні нагородили його довго треваючими оплесками.

По першій промові, хор тов. ім. Котляревського під діриґентурою Д. Атаманця відспівав вміло дві пісні.

Другим головним бесідником був головний отаман Січий, др. С. Гриневецький з Шікаґо, Ілл.

На його зазив дло збірки на „медицину" для Неньки України зібрано $1.137.75.

Мило було дивитись, як велике було одушевленнє і як велика любов тліє в глубині серця укр. робітника, який уміє оцінити працю і негайну потребу своїх братів за морем. Давали старі, давали діти, женщини і мущини.

Заки появиться в часописах докладний спис жертводавців, годі вдержатися від сего, щоби не подати імя громадянина, який на зазив дав зараз 100 долярів. Ним є д. Іван Шеремета.

Відтак промовляв о. Довгович, парох з Дітройт, про потребу орґанізації горожан укр. походження в одну ліґу, яка би мала вплив на американське правительство.

Відповідаючи о. Довговичеви, М. Гарматюк пояснив, що гемтрамська громада вже зробила малий крок на перед, бо зорґанізувала горожанський клюб, який тепер стараєсь стати членом ліґи горожан укр. походження, якої головна управа знаходиться в Філядельфії.

При кінци забрав голос о. Ф. Тарнавський з Клівленду, який зясував політичне положення в Европі, спімнув про конференцію в Ґенуї, подав причину, чому укр. справа не віднесла бажаного успіху і що нам належить робити далі, щоби пролита кров наших батьків, синів і братів не пішла на марне. Відтак здав докладний звіт з поїздки укр. делеґації ліґи горожан укр. походження до Вашінґтону. Пояснив яку ціль і значіннє малаб така орґанізація укр. народу в Америці. Рівнож говорив про негайну поміч укр. жіноцтву в Чехії. А що вже була пізна годдина, бесідник кінчить свою промову зазивом до орґанізації так в тов. „Січ" як в тов. Ліґи, бо хоть в Европі панує на око спокій, в середині кипить і найменша іскра може викликати страшну пожежу, на яку зазадалегідь мусимо бути приготовані.

На закінченнє о. Добротвор подякував присутним за їх терпеливість і жертву, а бесідникам за їх труд.

Відспівано „Ще не вмерла Україна" і „Не пора, не пора", почім вічевики розійшлися домів, в переконанню, що сповнили свій обовязок.

Максим Гарматюк,
Теодор Ломака,
секретарі віча.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Перед кількома місяцями я одержав від п. Масляка, бувшого повітового комісаря за української влади лист, котрий був поміщений в часописи „Америка", в котрім доносив, що за совісне сповнюваннє наложених на него через наше правительство обовязків повітового комісаря зістав засуджений Поляками за „зраду", разом з послом Старухом на два роки вязниці і що в часі писання листа, вийшовши з тюрми, зістав без кавалка хліба та просив о милостиню.

На зазив о. Петрівського і низше підписаного Френкфордська громада зложилась поміж собою та переслала українському патріотови суму 25 долярів.

Низше підписаний одержав в послідних часах знова від п. Масляка лист, повний роспуки, в котрім просить щоби не дати йому марно пропадати та віднестись до всіх благородних сердець, щоби поспішили йому з необхідною для него помочию.

Знаючи, що положення, в якім знаходиться п. Масляк є спричинене загальною політичною невдачою нашого народа, в котрім п. Масляк брав живу участь, проте удався я листовно до деяких наших священиків і світських людей, з просьбою о поміч і у відповідь одержав я від слідуючих жертводавців жертви: о. Михайло Кузьмак 3 дол., пані Юлія Грицей 2 дол., о. Алексій Пристай 2 дол., п-на Огонек 1 дол., Н. Н. 1 дол. Сю суму переслано чеком Амерікен Експрес Ко. ч. 2571350 через канцелярію п. Теодора Грицея в Філядельфії.

Отсим іменем п. Масляка складаю сердечну подяку всім жертводавцям як це меншу п. Грицейови, котрий переслав посилку безплатно. Хтоби хотів поспішити еще з помочию п. Маслякови, то жертви прошу слати на адресу „Свободи" або вирост до п. Івана Масляка, Козова, повіт Бережани.

Михайло Стоколоса.

ДІТОЧЕ ВІЧЕ.

Сяє сонце, легіт дише,
Шлються пахощами квіти,
Гай зеленю, гиль колише,
Край ручаю в гаю діти.
Діти! Деж їх сміхи тії,
Де забав, ігор весілля,
Всі поважні, ба й сумнії —
А тут стільки сонця, зілля!
Стали кругом над ручаєм,
Все так тихо ледво дише —
Аж Даруся починає:
(А Володко пильно пише)
„В важній ми зійшлися справі" —
Починає так Даруся,
„Слухайте, коли ласкаві,
Розяснить вам все Іруся".
А Іруся: „Ми громаду
(Я, Даруся тай Володко)
Скликали на важну раду,
Все вам виясню коротко.
Вже нехочуть батьки наші
Так про нас як треба дбати,
Щоб ми були серцем красші,
Щоб в добрі могли зростати;
На наш любий „Світ Дитини"
Не дають всі передплати
І готов він з їх причини
Виходити перестати".
Потім Оля, Ромко, Нуся
І Тарас і Степка й Зенька,
Ще Іруся й ще Даруся,
Славко й Даночка маленька
І Василько, палко й сильно,
Хоч коротко промовляли,
(Все Володко писав пильно)
Й приняли такі ухвали:
„Всі ви, діти, добре дбайте,
В батька-неньки в кожній хвили
Домагайтеся, жадайте,
Щоб вам, „Світик" заплатили;
Бо без „Світика" дитина
Так душею животіє,
Як у глуші та билина
Без роси, без сонця мліє".

Я. Вільшенко.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ В БОРНСАЙД ШІКАҐО І ОКОЛИЦІ.

Бр. св. Тройці, від. 63 Провидіння

— устроює —

БАЛЬ І ПРЕДСТАВЛЕННЄ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10. ВЕРЕСНЯ Б. Р.

під діриґентурою п. Ащенка, актора з Великої України.

Початок о годині 3. пополудни.

Приходіть всі, а не пожалуєте. За добру забаву ручить

07 КОМІТЕТ.

Микола Богун.

З МИНУЛОГО ТА СУЧАСНОГО

Начерк споминів

УКРАЇНСЬКОГО КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕРА.

Присвячую моїм донькам Марусі та Наталці.

(Продовження).

(3)

— „Кожна історична подія має своє виправдання в якій-не-будь попередній події, та дає виправдання тій, що йде по ній".

Так говорить поважна старогрецька школа фільозофії.

Але що мені з сього! Що мені з того, що взяла гору не стільки реакція старої державної влади, прихильників „исконныхъ русскихъ началъ", скільки реакція психольоґічна: та сама „інтеліґенщина", що не так давно репетувала захльобуючись од радости й захвату, жерла сама себе, „углубляла-розширяла", — тепер стояла біля „розбитого корита", як у казці про рибалку та рибку, стояла розчарована і в свої „ідеї", і в „свій" народ чи-то революційні „кляси", та в більшости своїй з усіма силами намагалася виказати свою „благонадійність та благонаміреність" — де треба й не треба.

А тому, що без „бога" обійтися не може, то замісць одного наставила собі ідолів — „чесність з собою", культ тіла й любови по рецептам Арцибашева, містицизм та всякого рода чортівщину з сексуальними прикрасами.

Той народ, до якого сі інтеліґенти кинулись, чи пішли як „вожди", може, й дався „росписати" по партійним орґанізаціям (а в їх числі і в „истинно-русскіе"), може, й повторював утелющені в його психіку „лозунги", — але в своїй масі він жив своїми законами, своїми враженнями та почуваннями, яких не можна втиснути в інтеліґентські орґанізації; най будуть вони „пролетарські", чи то „соціялістично-селянські", чи то св. Михайла-Архангела.**)

З причин свого многовікового рабства, з причин відсутности горожанських ґарантій, бодай і буржуазних, але даючих можність культурного, доцільного, громадського життя — він уявляє з себе ще лиш анархічну стихію, **для якої та орґанізація найбільш по души, що потрібує найменшої орґанізованости.**

От через що „Пугачовщина", Стенька Разін у Москвинів, а в Українців Кармелюк і багато инших збереглись у піснях та ріжних переказах.

Вихований на народницьких традиціях і взагалі на літературі проґресивного всеросійського руху старого толку (60—80 років минулого століття), вихований в далекій од центрів і великих міст провінції, серед українського напівзденаціоналізованого, але з своєрідними та здоровими інстинктами народу, серед якого, як і серед лісів та степів, що були найліпшими моїми вчителями, — я провів своє молоде життя в щоденній праці з самим собою й для себе: в моїх особистих мріях не могло й бути ідеалів „вожда", „проводиря", „героя", і т. д.

Для сього конче треба, щоб була „маса",***) щоб було ким верховодити, чи кого вести за собою... Се зобовязує відповідати не лиш за себе самого, а ще й за инших, але обовязок сей не входив у моральний канон інтеліґенщини.

А над сими масами і так вже було багато тих проводирів від поліційного урядника до станового і туди далеко-далеко в гору...

От-же вульґарна, міщанська, а иноді й злочинна „чесність з собою" мені була не по души, але я совісно виконував усе те що накладало на мене життя.

Але що мені з того всього!

Мов загнаний, потріпаний життям вовк-сіромаха, ховаючися в тому, то в другому куткy на Полтавщині, веду потайну культурно-просвітню роботу, мушу вести таке однобоке життя, бо в розмові з прокурором я почув од нього таку пораду:

„Выѣзжайте изъ предѣловъ Украйны, такъ какъ все-равно васъ будетъ сажать, если не жандармы, то администрація!"

— За що?

„Какъ знаете, я знаю васъ по 1905 году, вы не допускали до разгрома помѣщичихъ имѣній. Искренно совѣтую вамъ уѣхать, такъ какъ теперь новыя настроенія и вѣянія".

...Не можу жити на Україні, взагалі в Росії, тільки... в тюрмі...

* * *

З простріленою рукою (випаково сам себе ранив, оглядаючи колекцію зброї в свого знайомого) в літі 1907 року лежу на баштані одного селянина-Українця.

За 15 верст їздив до фельдшера, а тепер домашніми способами лікує мене сестра Карпа (мойого приятеля); ходить кожного дня з міста.

В околицях бродить з бандою якийсь отаман Вітер, грабує волосні каси, і т. д., себ-то чинить „експропріяції".

На нього вряджують облаву. Баштанник передає, що в Золотоноші говорять про те, що я кудись зник, найнявся десь на баштан і дуже зручно „українізую" місцеве селянство. Спіймають мене тут, то зареєструють до співробітників Вітра... Не можу-ж сказати, де трапилась пригода з рукою; тоді візьмуть під догляд або й заарештують за переховування „державного злочинця" ще й поміщика А. П—іна, теж ерупіста; а в нього родина й борги. Крім того недалеко звідсіль є ще одна родина Г—ів (ерупісти теж), де я також прожив із місяць. От-же...

Та й Василя, баштанника, заарештують.

Говорю се Василеві, а він безпечно махає рукою, заспокоює.

Ніколи не забуду тих переживань!...

Куди подітись? Скрізь наражати людей на неприємности, пускати їх на ту саму невдячну дорогу, на яку „фатум" і російська дійсність кинули й мене? За-віщо?

Промайнула думка про закордон.

Без грошей? Хто допоможе стати на ноги? — Молодий ще, здоровий силами, нерви поправляться: там ніхто не буде стежити, ганятись; не запиратимуть як злочинця та чобітьми не залазити-муть в душу, в думки, щоб карати за них, як „законом недозволені"; не буде тої залежности від справника, станового, і т. д.

Але-ж в чужу країну пробіратись, далеку від батьків, од рідного краю!... Ні, ні! За кордон!...

І ось тепер, коли пишу сі рядки, коли я знову „за кордоном", то — Боже мій — яка лиха іронія долі!

Через кілька день, сховавши ще незагоєну руку в кишеню, з кількома десятками рублів виїхав до Київа.*)

Далі перебрався через кордон в Галичину, а через кілька місяців був у Парижі, традиційному місці революцій новочасної епохи, і осідкові інтеліґенції з розбитого корабля російської революції.

**) „Истинно-русскій" Союз.

***) Слово „маса" інтеліґенція ототожнює з словом „народ".

*) Через три дні поліція з козаками була на баштані, а в поміщика, де я жив, робила трус. А через місяць в Харкові на станції зловили „мене", себ-то когось подібного до мене.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень, 1922 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	372.50	141.	10.55
2.	112.80	142.	165.12
3.	50.24	144.	42.73
4.	68.02	145.	37.07
5.	38.22	146.	62.73
6.	21.76	147.	128.97
7.	134.20	148.	11.17
8.	40.88	149.	38.66
9.	42.36	150.	9.04
10.	166.91	151.	39.64
11.	23.13	152.	16.23
12.	109.25	154.	48.28
13.	39.72	155.	188.56
14.	71.65	156.	26.67
15.	33.70	157.	56.06
16.	30.40	158.	7.85
17.	26.53	159.	40.13
18.	114.77	160.	74.50
19.	9.19	161.	40.35
20.	88.22	162.	40.50
21.	20.13	163.	35.69
22.	69.85	164.	26.16
23.	20.92	165.	101.19
24.	78.70	166.	24.45
25.	29.75	167.	16.85
26.	19.20	168.	101.08
27.	45.75	169.	27.14
28.	119.97	170.	152.73
29.	108.24	171.	36.17
30.	38.64	172.	41.81
31.	65.25	173.	28.89
32.	24.28	174.	32.32
33.	26.08	175.	72.18
34.	66.96	176.	26.51
35.	21.66	177.	33.94
36.	29.23	178.	10.01
37.	18.11	179.	135.63
38.	213.21	181.	94.21
39.	63.81	182.	58.92
40.	19.72	183.	54.38
41.	52.86	184.	6.97
42.	97.12	185.	28.17
43.	15.93	186.	71.30
44.	67.88	187.	38.55
45.	104.33	188.	13.82
46.	25.59	189.	7.95
47.	11.63	190.	13.35
48.	69.32	191.	37.79
49.	6.31	192.	25.72
50.	25.91	193.	120.13
51.	49.79	194.	6.81
52.	15.64	195.	33.11
53.	37.63	196.	29.52
54.	12.46	197.	30.74
55.	33.11	198.	37.94
56.	56.54	199.	16.20
57.	66.04	200.	53.84
58.	40.96	201.	21.34
59.	43.50	202.	17.24
60.	13.86	203.	69.63
61.	42.18	204.	7.98
62.	79.96	205.	13.90
63.	217.35	206.	170.26
64.	36.53	207.	26.17
65.	134.07	208.	16.88
66.	61.19	209.	117.41
67.	66.59	210.	37.07
68.	18.69	211.	59.58
69.	87.61	212.	11.60
70.	199.00	213.	207.62
71.	16.65	214.	22.20
72.	26.80	215.	41.30
73.	25.51	216.	23.04
75.	45.98	217.	168.29
76.	143.82	218.	140.01
77.	48.15	219.	25.70
78.	118.98	220.	82.54
79.	8.00	221.	233.71
80.	25.96	223.	101.86
81.	106.99	224.	11.43
82.	31.20	225.	27.73
83.	53.67	226.	18.06
84.	8.70	227.	39.48
85.	95.73	228.	30.56
86.	79.17	229.	161.09
87.	73.98	230.	116.93
88.	9.72	231.	30.95
89.	10.34	232.	22.51
90.	77.84	233.	51.57
91.	145.76	234.	119.11
92.	16.37	235.	74.28
93.	9.66	237.	116.34
94.	48.80	238.	17.22
95.	48.47	239.	149.75
96.	148.25	240.	16.52
97.	36.32	241.	51.58
98.	113.04	242.	26.81
99.	113.73	243.	59.60
100.	50.52	244.	27.54
101.	41.43	245.	94.42
102.	189.00	246.	17.21
103.	49.44	247.	148.26
104.	126.76	248.	31.75
105.	71.45	249.	29.98
106.	143.84	250.	21.02
107.	39.56	251.	57.96
108.	50.59	254.	88.17
109.	93.25	255.	53.19
110.	16.51	256.	10.20
111.	13.28	258.	19.21
112.	128.95	259.	97.21
113.	59.57	262.	20.61
114.	44.41	263.	14.59
115.	16.70	270.	137.26
116.	17.86	273.	47.25
117.	73.67	274.	103.14
118.	63.10	276.	222.74
119.	22.72	277.	25.69
120.	80.61	278.	42.52
121.	43.07	282.	70.25
122.	12.50	283.	62.86
123.	33.41	286.	48.69
124.	47.03	288.	85.75
125.	22.36	290.	26.05
126.	31.08	291.	24.93
127.	69.02	292.	111.22
128.	32.06	293.	22.96
129.	16.34	295.	82.64
130.	140.88	296.	93.13
131.	20.26	300.	230.31
132.	103.72	301.	69.66
133.	140.47	303.	10.87
134.	21.83	308.	92.61
135.	114.48	314.	9.49
136.	109.21	315.	11.07
137.	73.20	316.	148.80
138.	24.43	317.	49.69
139.	41.23	318.	29.62
140.	40.98	320.	29.07

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
321.	39.06	365.	54.22
323.	41.24	367.	75.48
324.	53.45	369.	70.95
326.	92.61	370.	100.30
330.	70.01	371.	51.74
332.	34.64	373.	41.36
336.	74.54	379.	36.30
338.	202.50	380.	25.25
339.	51.75	381.	12.60
341.	53.90	384.	82.59
342.	72.77	385.	94.14
344.	25.14	388.	69.21
347.	29.61	391.	20.20
350.	44.10	392.	11.96
351.	28.05	393.	25.11
354.	39.13	396.	55.62
355.	53.75	400.	30.52
357.	16.96	401.	22.65
363.	60.82	402.	12.45
364.	69.01		

З місячних вкладок	18.890.97
Спродаж „Ню Йорк Сити Бондс"	47.000.00
Сплата моргечу	6.000.00
Процент від бондів	1.724.44
Процент від моргечів	589.00
Процент з банків	78.42
Сирітські части по бл. п.:	
Мих. Бобак, в. 111	200.00
Мих. Югас, в. 229	467.03
Микола Пішко, вг 254	500.00
Ст. Кузьма, в. 300	450.00
Разом	$75.899.86

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Ів. Цюпінський, в. 56	500.00
Мих. Югас, в. 229	934.06
Мих. Бобак, в. 111	1.000.00
Микола Пішко, в. 254	1.000.00
Максим Баглай, в. 75	200.00
Ст. Кузьма, в. 300	750.00
Теод. Пелехович, в. 136	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Анаст. Климко, в. 53	50.00
Микола Чмелик, в. 77	50.00
Григор. Бажан, в. 90	50.00
Волтер Бречкович, в. 241	50.00
Гр. Замойський, в. 347	100.00
Ева Пришляк, в. 60	50.00
Вас. Загутинець, в. 100	25.00
Кондрат Клим, в. 179	50.00
Данько Мадзик, в. 10	50.00
Дмитро Гнатюк, в. 98	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Мих. Гатала, в. 34 (ст.)	60.50
Антін Кравець, в. 40	151.25

Розходи адміністраційні:

„Свобода" за орган	2.739.90
Податки за 6 місяців від реальности і зарібк.	517.63
Платня голов. уряду	445.00
„Свобода" за праці друкарські і чищення за квартал	300.60
Справи організаційні	60.34
Видатки канцелярійні	45.47
Рент за банкову скринку на вартісні папери	30.00
Інвестиція готівки:	
Позички на реальности, перший моргеч	114.000.00
Разом	$124.259.75

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. липня	135.328.25
Прихід за серпень	75.899.86
Разом	211.228.11
Розхід за серпень	124.259.75
Готівка з кінцем міс. серпня 1922 остає	86.968.36

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	86.968.36
Моргечі	182.395.55
Бонди	460.084.83
Реальність	19.500.00
Друкарня	36.500.00
Разом	785.448.74

Стан довжний:

Фонд посмертний	449.858.51
„ резервовий	166.244.87
„ адміністрац.	25.612.85
„ Запомоговий	16.156.85
„ народний	59.41
„ конвенційний	9.834.43
„ сирітський	117.681.82
Разом	785.448.74

С. Ядловський, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр
Р. Слободян, г. фін. секр.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ У. Н. С.
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць серпень, 1922 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	13.05	161.	4.10
2.	7.00	163.	2.25
3.	4.30	165.	5.40
4.	1.80	168.	10.60
5.	5.00	170.	10.15
7.	22.50	174.	2.70
8.	2.93	175.	2.25
9.	6.53	176.	3.15
10.	1.80	177.	90
14.	3.20	179.	10.15
15.	6.25	181.	11.92
16.	5.18	182.	4.30
18.	9.90	183.	4.10
20.	4.50	192.	90
21.	90	193.	8.35
22.	12.40	196.	2.50
24.	4.35	198.	2.00
25.	1.15	200.	7.43
27.	1.80	203.	3.40
28.	11.95	204.	1.90
29.	6.15	206.	15.65
30.	2.25	208.	1.35
31.	11.48	209.	8.10
34.	3.65	210.	5.40
38.	23.90	211.	3.60
39.	3.83	213.	20.38
40.	1.58	214.	4.05
41.	4.35	217.	16.65
42.	9.90	218.	15.30
43.	90	220.	11.03
44.	14.18	221.	6.08
45.	5.20	223.	8.85
50.	2.70	224.	68
51.	1.13	226.	1.35
52.	90	228.	5.40
53.	4.50	229.	4.85
55.	6.55	230.	12.90
57.	4.95	233.	2.00
58.	3.60	234.	18.90
59.	3.20	237.	10.65
61.	4.28	239.	4.50
62.	5.65	241.	2.50
63.	25.45	242.	1.15
64.	5.00	243.	16.43
65.	9.00	244.	1.50
67.	1.13	245.	8.60
68.	1.60	247.	15.15
70.	14.40	248.	1.15
73.	1.58	250.	3.37
75.	5.20	251.	7.45
76.	9.45	258.	2.95
78.	4.50	259.	7.88
80.	45	262.	1.35
81.	4.55	270.	16.00
82.	2.70	274.	8.10
83.	7.20	276.	22.05
85.	9.45	278.	6.55
87.	9.00	282.	10.25
90.	7.90	283.	5.40
91.	11.25	288.	9.55
94.	4.05	289.	7.45
96.	8.55	292.	4.95
97.	2.05	295.	1.65
98.	5.05	296.	2.48
99.	17.10	300.	10.80
100.	3.60	301.	9.45
102.	16.65	308.	16.45
103.	2.25	314.	90
104.	15.55	316.	6.10
105.	3.60	317.	3.60
106.	2.75	320.	2.48
108.	6.30	321.	4.30
109.	4.05	323.	3.75
110.	90	324.	6.60
112.	6.55	326.	11.02
113.	4.85	330.	90
114.	1.80	332.	3.15
116.	1.80	338.	17.10
120.	3.40	339.	6.75
121.	6.30	341.	2.25
123.	2.03	342.	11.50
124.	10.15	347.	3.85
128.	3.45	350.	2.03
130.	1.80	357.	70
131.	1.40	363.	5.20
132.	19.60	364.	3.15
133.	5.85	365.	3.40
135.	3.60	367.	1.80
136.	10.80	369.	8.80
137.	7.05	370.	6.10
142.	11.70	371.	6.30
145.	1.35	379.	2.70
146.	4.75	380.	3.82
147.	17.78	384.	7.45
149.	5.40	385.	6.00
155.	24.30	388.	5.00
159.	2.93	396.	6.08
160.	13.80		

Місячні вкладки	1.275.53
Зворот зі старої резерви за виплачену надвишку за час 12 міс.	2.288.00
Разом	3.563.53

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Після Т. 1.

Анна Шавала, в. 243	93.00
Волод. Шавала, в. 243	32.00

Розходи адміністраційні:

„Свобода" за праці друкарські грамот, книжочок і т. п.	485.80
Доплата до грамот	50.00
Платня робітника	125.00
Видатки канцелярійні та висилка грамот	43.69
Разом	$829.49

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. липня	8.074.00
Прихід за серпень	3.563.53
Разом	11.637.53
Розхід за серпень	829.49
Готівка з кінцем міс. серпня 1922 остає	10.808.04

ЗІСТАВЛЕННЄ ПО ФОНДАМ:

Фонд посмертний	9.403.42
„ адміністрац.	1.404.62
Разом	10.808.04

Зі старої резерви доплачено як посмертну підмогу по бл. п.:

Анна Шавала, в. 243	32.00
Волод. Шавала, в. 243	43.00
Разом	75.00

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ЩО СЕ ТАКЕ СІЛЬНИЙ КВАС?

До скляної кольби насипмо мішанини кухонної соли і двокису манґану, а відтак впускаймо до середини сірковий квас. По легкім огрітю зачинає мішанина буритися, численні ґазові баньки то лопають то знов вивязуються, а впосудині появляеся зеленавий ґаз, котрий називаемо хльором.

Орґанізмам є він незвичайно шкідливий. Вдихнений побуджує до острого кашлю, має прикрий душний запах, вибілює подібно як двокис сірки вовняні і бавовняні тканини (нищить в одній хвилі ростинні барвники); даєся легко назбирати до сухого скляного слоя, бо є тяжший від воздуха.

Хльор має велике хемічне свояцтво до ріжних первнів. З декотрими лучиться безпосередно моментально, та видає богато тепла.

Насипмо легко до слоя виповненого хльором спорошкованог металю антимону. Кожда порошина розжариться, в циліндрі повстає маленький огнистий дощ, причім вивязуеся білий дим антимонового хльорака.

Перепустім хльор через огріту скляну кульку, в котрій находяться кусник соду. Металь займеся скоро осліпляючим сьвітлом і спалиться на білий порошок, в якім легко даєся розпізнати звичайна кухонна сіль. З тої простої сполуки доходимо відразу до хемічного складу кухонної соли. Є вона очивидно содовим хльораком.

З тих проб бачимо, що хльор (подібно як водень) відзначаеся великим хемічним свояцтвом. Насуваеся легко здогад, що оба сі первні можуть і з собою злучитися з великою силою. І дійсно, як змішаємо з собою рівні обєми водня і хльору, то вже під впливом сонішного сьвітла зявляє ся нова ґазова злука, яку називаємо хльороводнем або сільним квасом.

Послідна назва походить звідси, що хльороводень даєся дуже легко витворити з кухонної соли. Треба лиш огріти її в скляній кольбі з сірковим квасом. В коротці даєся замітити безбарвний ґаз незвичайно острого запаху, який з начиня вивязуеся. При вохкім воздусі показує ся білий дим, що є злукою хльороводня з водною парою.

Як енерґічно і обильно злучуеся механічно (розпускаеся) сільний квас з водою, може нас поучити така проба:

Хльороводень зберім до високого скляного слоя. Він є тяжший від воздуха, тому й випирає его легко зі слоя, а сам нагромаджуеся аж до берега. Тепер заткаймо щільно посудину широким корком, в котрий застромлюємо скляну рурку, закінчену вузким отвором. Відтак відвернім слій, вложім затканим кінцем скоро до води закрашеної синим лякмусовим розчином*). В одній хвилі побачимо в нім малий червоний водограй. Вода втискаеся з силою до середини, немов до порожні та й закрашуеся на червоно.

Причина сего явища така, що вода абсорбує ґазовий сільний квас у великій масі (1 обем води розпускає в собі 450 обемів хльороводня) а переміна синьої краски лякмуса на червону є, як пізнійше переконаемо ся, загальною прикметою всіх квасів.

Синтетичне (складове) повстаннє хльороводня з йно первнів було так енерґічне, що наступила експльозія. Причина сего — велике взамне хемічне свояцтво водня і хльору. Противно, аналіза або розклад хлороводня на первні повинен відбуватися пиняво, коштом велико вложеної енерґії. Можна о тім легко переконатися, як водний розчин хльороводня піддамо електролізі (електричному розкладови) в апараті, в котрім електроди є зроблені з угля. Коли пустимо через апарат електричний ток, а відтак по хвилі замкнемо скляні закрутки, то побачимо, що в обох рурках нагромаджуються ґази в однакових скількостях. В першій рурці даеться легко розпізнати водень, а в другій чистий хльор.

ВОЛИ Й ТЕЛЯ.

(Байка).

Повагом рушили воли
Великі круторогі
І сумно плуг свій потягли
Ліниво до дороги.

Аж тут телятко їм мале
Дорогу забігає,
То мах хвостом, то зирк, то [фирк
І так їм промовляє:

Ах! як хотіло би і я
Таке щасливе бути,
Щоб я могло також, як ви,
Ярмо таке тягнути!

Які щасливі ви, воли!
У вас ярмо новеньке,
До сонця гарно так блищить,
Таке все чепуреньке!

Ех, ти мале, дурне теля! —
Аж рикнув віл зі злости.
Не знаєш, як нас від ярма
Болять карки і кости!

І може бути се ярмо
Все золотом окуте,
Однакий з того нам хосен:
Ми мусимо тягнути!

М. Магир.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 156 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що мітинг товариства відбудеться в неділю, 10. вересня 1922 о 3. годині під ч. 618 Мекелвен стріт. Кождий член повинен явитися на той мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Також проситься, щоби кождий член вирівнав свої залеглости, бо в противнім раді буде суспендований. Будеться принимати нових членів за половину вступного до товариства і до У. Н. Союза. Кождий член нехай припровадить хоч одного нового члена а дістане нагороду від У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — І. Татик, предс.; І. Чопик, секр.; П. Закорчемний, кас.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю дня 10. вересня в гали укр. школи під ч. 212 Президент стр., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є важні справи до полагодження, наради в справі балю і т. и. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Д. Лещишин, пр.; М. Пипюк, секр.

ГУЛСОН, Н. Й. Братство св. Йосафата, від. 273 У. Н. Союза повідомляє, що триквартальний мітинґ відбудеться о 3. огдині попол. в неділю, дня 10. вересня в домі Михайла Маряка на фармі в Ґрінпорт. На порядку нарад вибір нового секретаря. Неявившийся член заплатить кару після статута. — П. Драбік, предс.; П. Маряк, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союза повідомляє всіх членів і членниць, що тричвертьрічний мітинґ відбудеться в неділю, 10. с. м., точно о 2-гій годині пополудни в гали церковній під ч. 34 Біч стр. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є ще богато справ недокінчених і нові справи. Котрі бажали би вступити до нашого товариства, то можуть прийти на мітинґ і вписатися, а також свої діти. — М. Галькевич, рекорд. секр.

ДОТЕПНА ВІДПОВІДЬ ШОВТА.

Бл. п. Йосиф Годжес Шовт, котрий свого часу, в 1899 році, зістав іменованим амбасадором при королівськім дворі Великої Британії, дуже скоро здобув собі славу своїм дотепом і жартами. Одного дня якійсь ароганцький молодий чоловік і Шовт замінили свої капелюхи через помилку. Звертаючи капелюх Шовтови, сей молодий чоловік сказав: „Надзвичайне! Наші голови суть подібні, такі самі". „Так, — відповів Шовт — лишень в нутрі суть відмінні". Єсли-же купите в аптикара або в доставці лікарств середник який знаходиться в бутелці, на зовнішний вигляд, як Трінера Гірке Вино, переконаєтеся скоро, що в середині є велика ріжниця. Тільки правдиве Трінера Гірке Вино може Вам дати певну і скору пільгу в випадках браку апетиту, затвердження, надуття, болю голови або инших жолудкових долегливостий. Чистить жолудок, внутренности, і як правдивий тонік змінцняе цілий внутрішний систем і дає нову енерґію в виповнюванню своїх функцій правильно. Позаяк зближаеться осінь, памятайте також за Трінера Лінімент на ревматизм і біль в суставах, та Трінера Лагодитель Кашлю на перестуду.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ